

נתיבות העת

פרשת
ויקה"פ
תש"פ
גליון טז

ביאורים ופגנים נפלאים לבאר ולהבין את ענייני הפרשה בדרך הפשט

בנתיב הפשט

מה הקשר בין שבת למלאכת ימי החול

(דברים ה, יג), נאמר: 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך' [בלשון נוכח, שבעצמך תעבוד], וממשיך הכתוב ואומר: 'ויום השביעי שבת, ולא אמר 'שבת שבתון'.

כי אכן בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, ומלאכתם בששת ימי המעשה נעשית על ידי אחרים, ובכל ימי השבוע הם שובתים ממלאכה ועוסקים בתורה ועבודת ה', וכך נמצא שכל השבוע הוא להם בבחינת שבת, וממילא יום השבת הוא שבת שבתון, דהיינו שבייתה יתירה על שבייתת ימי החול, ואילו באותם מקומות המדברים בזמן שאינם עושים כל כך רצונו של מקום, והם עצמם צריכים לעשות את מלאכתם בימי החול, אזי יום השביעי הוא אצלם רק שבת ולא שבת שבתון.

פגנים יקרים, גן רוה

יש להביא בזה טעמים נוספים מדוע נאמר כאן, 'ששת ימים תעשה מלאכה', בלשון נפעל:

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' (לה, ב)

במכילתא כאן הקשו, כתוב אחד אומר, 'ששת ימים תעשה מלאכה' [-בלשון נפעל, שהמלאכה תעשה על ידי אחרים], וכתוב אחד אומר, 'ששת ימים תעבוד' [-שתעשה המלאכה בעצמך], ותימצו, שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי אחרים, וכשאינם עושים רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי עצמם.

והנה לפי דברי המכילתא יתפרשו היטב שינויי הלשון שישנם בעניין זה בתורה כמה פעמים, שהרי כאן ובפרשת אמור (ויקרא כג, א) נאמר בלשון נפעל: 'ששת ימים תעשה מלאכה', וכן בפרשת כי תשא (לעיל לא, טו), נאמר בלשון נפעל, ובכל המקומות הללו נאמר גם על יום השביעי 'שבת שבתון', ואילו בפרשת יתרו (שמות כ, ט), ובפרשת ואתחנן

פגני הפרשה

מה היא תשובת המשקל לחטא העגל

כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' (לה, ה)

יש להעיר על השינוי בין לשון הציווי הנאמר כאן, לבין לשון הציווי הנאמר לעיל בפרשת תרומה, ששם נאמר: 'ויקחו לי תרומה וגו' תקחו את תרומתי', משמע שהגבאים ילכו אל האנשים לאהליהם לאסוף את התרומה, ואילו כאן נאמר: 'כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'', משמע שבני ישראל היו צריכים לבוא ולהביא את תרומתם אל המזבחים.

אכן הביאור בזה, שהציווי בפרשת תרומה היה לפני חטא העגל, כאשר עלה משה רבינו בפעם הראשונה לקבל את הלוחות, ושם ציוה לו השי"ת על נדבת המשכן, אז ציוה שילכו הגבאים לגבות באוהליהם, ולכן נאמר שם, 'תקחו את תרומתי', אמנם לאחר שעשו את העגל, ולצורך עשייתו הביאו בעצמם את הזהב למקום עשיית העגל, כנאמר (לעיל לב, ג), 'ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן', על כן כאן אמר להם משה, כיון שאתם הבאתם בעצמכם את הזהב לצורך העגל, ולא היה צריך הגבאי ללכת לאוהליכם כדי לגבותו, ועל כן כשם שהייתם זריזים לעבירה, כך היו זריזים למצוה, ולא ילך

להזמנת - 1800-22-55-66
ובחנות הספרים המובחרות

להבין!

המאמרים שבגליון הם מעט מתוך האוצר שבספר נתיבות דעת

גבאי לגבותו, אלא 'כל נדיב לבו יביאה את תרומות ה'.

תולדות יצחק

מדוע יש צורך בעדות המשכן

אלה פקודי המשכן משכן העדות (לה, כא)

משכן העדות. עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם. (רש"י).

מקור דברי רש"י מהמדרש תנחומא: 'משכן העדות', עדות לכל האומות שנתרצה קב"ה לישראל על מעשה העגל. כיצד, כש- עשו אותו מעשה עמד משה ולימד עליהם סגוריא עד שנתרצה להם הקב"ה, אמר משה, ריבוננו של עולם ומי מודיע לאומות שנתרצית, אמר לו, לך אמור להם, 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', לך כתיב, 'משכן העדות', שהמשכן מעיד שהשכינה בישראל.

יש להבין, מה צורך בעדות זו שיעיד המי שכן שנתרצה קב"ה לישראל על מעשה העגל, הרי הקב"ה נתן לישראל את הלוחות אחרונות לאחר שאמר למשה: 'סלחתי כד- בריך', ואילמלא כן לא היה נותנם להם, ואם כן בנתינת הלוחות כבר יש עדות שהקב"ה נתרצה להם על מעשה העגל.

ותירץ הרא"ם, שנתנית הלוחות אינה עדות על כך שהקב"ה ויתר להם על מעשה העגל, שאפשר לומר שכיון שחטא העגל כבר היה לאחר מתן תורה, ובני ישראל כבר התגיררו וקיבלו על עצמם עול תורה ומצוות, על כן גם לאחר שחטאו בעגל המשיכו להיות ייבים במצוות, שהרי אפילו ישראל שמד שתמד אין הוא פוסק מלהיות יהודי, ועל כן נתן להם השי"ת לחוחות אחרות, כדי שימשיכו להיות חייבים במצוות. הרי שנתנית הלוחות אינה הוכחה שכבר התרצה להם על מעשה העגל, וכיון שהשרה השי"ת שכינתו במשכן יש עדות שויתר להם על מעשה העגל.

• • •

ובגור אריה ביאר כך, כי בנתינת הלוחות לישראל לא היתה עדות על מחילה, שהרי התורה היא קבלת עול על ישראל, שכפה עליהם הקב"ה הר כגיגית, והוכרחו לקבלה,

באור החיים כתב, שלפי הסוברים שאמירה לגוי אסורה בשבת מן התורה, הרי שעל כן כתבה התורה, 'ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה', כדי ללמדנו שבששת הימים תהיה המלאכה נעשית, אבל ביום השביעי אפילו על ידי אחרים [ואף על ידי גוי] אין לך לעשותה.

❖ ❖ ❖

ובאפריון דורש טעם יפה למה כתבה התורה, 'ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה', כי מובן, שהאדם אשר הוא מאמין כי פרנסתו קצובה לו מן השמים, ויודע שלא העניות באה מן האומנות, ולא העשירות באה מן האומנות, אלא הכל הוא לפי זכותו (קידושין פב), והכל הוא בהשגחת השי"ת, לאדם כזה נקל לו לשבות ביום השבת. אבל מי שאינו מאמין בזה ומדמה בדעתו שפרנסתו תלויה במעשי ידיו, וחושב שרכושו מגיע אליו על ידי כחו ועוצם ידו, הרי שקשה עליו לשמור את השבת כראוי, כי יחשוב בלבבו הנה אם הייתי עושה גם היום מלאכה הייתי מרוויח יותר.

ועל זה נאמר, 'ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה',

כלומר, אל תעלה בדעתך כי אתה בעצמך עושה את המלאכה הזאת [מלאכה משמעה גם רכוש, כמו שנאמר (שמות כב, ז), 'אם לא שלח ידו במלאכת רעהו'], אלא דע כי כל ברכת מלאכתך ורכושך היא מן השי"ת, ואין אתה עושה באמת את רכושך, אלא כאילו מלאכתך נעשית מאליה, והכל הוא מאת השי"ת, ושוב לא יקשה בעיניך לקדש את יום השביעי, שלא לעשות בו מלאכה.

❖ ❖ ❖

עוד יש לומר, שעל כן נאמר, 'ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה', בתוך עניין הצינוי על השבת, כי על פי דברי הזוהר הקדוש (יתרו דף פח.), שמיום השבת מתברכים כל ששת הימים, וכאשר הברכה שורה בששת הימים הרי זה נראה כאילו המלאכה שבהם נעשית מעצמה, כי תוצאת המלאכה היא הרבה מעבר לכח שמשקיע בה האדם, וכל זה הוא מכח השבת, ועל כן אמר, 'ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה' הנצרכת לך מעצמה, אך כל זה הוא מכח 'וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתן לה'.

אפריון, אור החיים

האם מותר לקבל צדקה מאשה

שהרי נתנם לה, ולכן הסכימו האנשים עם הנשים לתת את תכשיטיהן למשכן, ומפני כבוד בעליהן הסכימו הנשים שהאנשים יוליכו בידם את התכשיטים לגבאים, ועל כן נאמר: 'ויבואו האנשים על הנשים' - שהיה זה בהסכמת האנשים והנשים, אבל בפועל הביאוהו האנשים, כפי שממשיך הכתוב ואומר: 'כל נדיב לב הביאו חח ונזם וגו'.

❖ ❖ ❖

החתם סופר מבאר, שכאן מדובר בתכשיטים שהאנשים עשו אותם לשמן של נשיהם, דהיינו לצרכן ולשימושן, אבל לא היו שלהן ממש, ומכל מקום הבעל לבדו אינו יכול להקדישם (ראה ערכין כד. שו"ע חו"מ סי' צז סכ"ז), ועל כן היו צריכים גם הבעל וגם האשה לבוא ולתרום את התכשיטים, אמנם האשה היתה צריכה לבוא תחילה, זאת כדי שלא תוכל לומר

ויבואו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב (לה, כב)

על הנשים. עם הנשים וסמוכין אליהם. (רש"י).

לפי פירוש רש"י בא הכתוב לבאר, כיצד קיבלו הגבאים את תכשיטי הזהב מאת הנשים, והרי אין מקבלים צדקה מן הנשים אלא דבר מועט (ב"ק קיט.), משום שחוששים שיתנו שלא ברשות הבעל, והרי זה גול - ולפיכך אמר הכתוב שבאו האנשים עם הנשים להסכים לנדבתם. נחלת יעקב, וכעין זה בספורנו.

וכן כתב בתולדות יצחק, והוסיף לבאר, שאף אם האשה הביאה את תכשיטיה מבית אביה, אין היא יכולה לתת אותם בלי רשות בעלה, וכל שכן אם קיבלה אותם מאת בעלה, ומאידך גם הבעל איננו יכול לתתם לאחרים,

נחת רוח עשיתי לבעלי, דהיינו שלא תאמר שמאחר שבעלי כבר תרם, עשיתי לו נחת רוח והסכמתי עמו, אבל לא היתה זאת הסכמה אמיתית, על כן באו הנשים תחילה ונתנו את הסכמתן ברצונן הטוב, ואחר כך באו האנשים.

ואכן כך מפורש בדברי הראשונים על הפסוק, 'ויבואו האנשים על הנשים', שהנשים באו תחילה, ואחרי כן באו האנשים.

אמנם מאידך הרמב"ן ורבינו בחיי מפרשים, שהנשים באו לבדן ונתנו את תכשיטיהן, וכאשר באו האנשים כבר מצאו את הנשים שהביאו שם נדבתם תחלה, [וכתב רבינו בחיי שזו מעלה גדולה בנשים, כי במעשה העגל לא רצו לתת תכשיטיהן, אבל עתה בעניין המצוה בנדבת המשכן רצו לתת תכשיטי הזהב שלהן בחפץ גדול]. ועל שיטתם יש להקשות, כיצד קיבלו הגבאים את תכשיטי הזהב מאת הנשים, והרי אין מקבלים צדקה מן הנשים אלא דבר מועט.

ויש שתירצו, שתכשיטים אלו היו ממעשי

ידיהן, ואף שחז"ל תיקנו, שמזונותיה תחת מעשה ידיה (כתובות מז:). דהיינו שמעשה ידיה של האשה שייכים לבעלה תמורת המזונות שהוא מפרנסה, אמנם הדין הוא, שיכולה אשה לומר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה (כתובות נח:), וכאן שהיו במדבר וניזונו כולם מן המן, הרי לא ניזונו הנשים מבעליהן, וממילא נטלו את מעשי ידיהן לעצמן, וכך הן היו יכולות לתרום מתכשיטיהן למשכן. [ובפנים מעשי ידיהן שייך להן, מכיון שבאותה שעה עדיין לא נתקנה התקנה שמעשה ידיה שייכים לבעלה תמורת מזונותיה].

אמרי אמת (ליקוטים על הש"ס כתובות מז:)

ויש שתירצו על פי מה שכתב בפתחי תשובה (יו"ד רמח) בשם הנודע ביהודה (מהדורא קמא יו"ד סי' עב), שאם אומרת האשה הנותנת צדקה, שהיא עושה זאת בשליחות בעלה וברשותו, אזי היא נאמנת ומקבלים ממנה אפילו דבר גדול. ואף כאן אמרו הנשים שהן נותנות זאת ברשות בעליהן.

זהב ללא חשבון

ובתולדות יצחק תירץ, כי בדרך הטבע אי אפשר שיספיק הזהב שבני ישראל הביאו לכל הכלים במשכן שנעשו מזהב, והיה זה בדרך נס, שהרי הכפורת היה עביה טפח ואמתיים ארכה ואמה רוחבה, והכרובים שעליה היו עשויים זהב, והמנורה היתה ככר זהב, והשולחן והבדים מצופים זהב, וכן מזבח הזהב, והבריהים וטבעותיהם, וכן כל הכלים של המזבח והשולחן שהיו מזהב, והרי כל הזהב שהביאו היה סך עשרים ותשע ככר ושבע מאות ושלושים שקל, ולא היה בו אף חצי מהשיעור של כלים אלו, אלא ודאי שהזהב שהביאו התברך ונתרבה, וכך היה די זהב לכל צורך הכלים, ועל כן לא נתנו חשבון לכלי הזהב, שהרי ראו בעיניהם שבדרך נס נוסף זהב על מה שהביאו, והיה עולה הרבה יותר מהחשבון.

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקודש ויהי זהב התנופה וגו' (לח. כד)

ויש להבין, מדוע בכסף ובנחושת נכתב גם איזה כלים נעשו מהם, ואילו בזהב נכתב רק סך המניין שהביאו, ואין הכתוב מפרט את מניין משקל הזהב שהשתמשו לעשיית כל כלי וכלי, ואף לא נכתב אלו כלים נעשו מהזהב אשר הביאו.

הרמב"ן תירץ, שחלק מהזהב שימש לציפוי הקרשים והבריהים, ואי אפשר לדעת כמה זהב יש בציפוי של כל כלי וכלי, ועל כן לא פירט הכתוב את המניין של משקל הזהב שהיה בכל כלי וכלי.

אמנם המשכן הוא אכן עדות על המחילה, שכאשר ישראל עשו את העגל, היו כאשה המזנה תחת בעלה, שעובו מקור חיים ודבקו באלהי נכר, והדין הוא שאשה המזנה תחת בעלה היא אסורה עליו (סוטה כח:), ולפיכך כאשר עשו המשכן ושב הקב"ה לשכון בקרב ישראל, היה בכך גילוי דעת שבני ישראל לא חטאו ולא זנו אחרי אלהים אחרים, אלא רק הערב רב הם היו אלו שחטאו בעגל, שהרי אילו חטאו בני ישראל לא היה הקב"ה שב ומשרה את שכניתו ביניהם, נמצא שהמשכן הוא אכן העדות שבני ישראל לא עשו אלהים אחרים, אלא הערב רב, ועל כך שהשתתפו ישראל בחטא העגל התרצה להם הקב"ה.

מי עשה את המשכן

ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה (לפ, לב)

וקשה, שלכאורה סדר הפסוק הפוך הוא, שהיה צריך לכתוב תחילה, 'ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה כן עשו', ולאחר מכן לכתוב, 'ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד'.

ויש ליישב, שאף שהיה נראה שבצלאל וחכמי הלב עשו את המלאכה, אמנם מלאכת המשכן וכליו היתה מלאכת אמנות מורכבת ממעשי אומן וחושב מופלאים ביותר, שאי אפשר לאדם להכילם בשכלו ולעשותם, ופשוט שלא נעשתה על ידי האנשים בלבד, אלא כשהחלו בצלאל ואהליאב וכל חכמי הלב לעשות את מלאכת המשכן, מיד היה בא הקב"ה כביכול ועושה עמם, כך שבאמת נעשתה המלאכה על ידי הקב"ה.

וכך יתפרש הכתוב, 'ותכל כל עבודת משכן אוהל מועד', ומשמעו כאילו כלתה המלאכה מאליה, כיון שנגמרה המלאכה על ידי הקב"ה. ובא הכתוב להשמיענו, שאף על פי שהקב"ה סייע בידם, הרי זה נחשב לישראל כאילו עשו את הכול, ועל כן מסיים הכתוב, 'ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה' את משה כן עשו', שאף שעשו 'ככל' - בכ"ף הדמיון, שבאמת עשה הקב"ה את הכל, מכל מקום מעלה עליהם הש"ת ש'כן עשו', - שעשו בפועל את הכל.

אלשיך הקדוש (כאן, לעיל לה. י), וראה צרור המור

כי אתה עמדי

כשחפץ מכסה, אין זה אומר שהוא לא נמצא

טעות נפוצה היא, שמטרת מחצה היא לחיצו, להפריד ולהרחיק בין דברים. האמת היא להפך, המטרה של מחצה היא לקרב. למשל בבית הכנסת, אלולי המחצה לא יכלו הנשים להכנס כלל לבית הכנסת מטעמי צניעות. נמצא שמטרת המחצה איננה לחיצו בין אנשים לנשים, אלא להפך – לאפשר להן להכנס לבית הכנסת, המחצה מאפשרת קרוב.

גם במעמד הר סיני מוצאים שהיה חשף ענן וערפל, ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים. הקב"ה רצה לרדת על הר סיני, ואם יתקרב יהיה העולם כלו בטל מפני הדר כבודו יתברך [כדגמת השמש שאם תתקרב לכדור הארץ, ישרף הכל מעצמתה], ובכדי לאפשר התקרבות הקב"ה עשה הקב"ה מחצה לפנים ממחצה, הסתר בתוך הסתר, חשף ענן וערפל, רק כך נוצרה האפשרות שבכיוולת ה' יתברך יוכל יהיה להשרות שכניתו בהר סיני.

בתוך החשף והצרות שהם מחצות בינינו להקב"ה מנחת האפשרות של קרבה מיחדת אליו יתברך. ואכן מצינו לחנניה בן חזקיה וסיעתו שהיו 'מחבבין את הצרות' (שבת יג), כי קשה צרות והסתרות הם ידעו שמאחורי המחצה יש קרבת ה', לכן חבבו את הצרות. (שיחות הגר"ש פינקוס זצ"ל, חנוכה עמוד ט).

יש להסמיק לך את מה שאמר דוד המלך (תהלים כגא), 'ה' רעי לא אחר, בנאות דשא ויריבני, על מי מנחות ינהלני'. הנה דוד המלך משתמש בלשון נסתר, שכן במבט שטחי חיצוני לא רואים בכל פרט בשפע האלקי את יד השם דוקא, ונדמה כאלו עולם פמנהגו נוהג. אולם דוד המלך ממשיך ואומר שכאשר 'אלף בגיא צלמות', הינו כשאני נקלע למקום חשף וסכנת חיים, או אז 'לא אירא רע' בגלל שאמתה עמדי. כאן כבר מדבר דוד המלך בלשון נוכח, שכן ברגע חשף שכזה רואה אני בעליל השגחה גלויה ולא נסתרת, ומרגיש בפעל כי אתה עמדי, ולכן שבטף ומשענתך [שוב לשון נוכח] המה ינחמוני, כי ברגע שברור לי כי היסורים והישיעה פאחד מידך הטובה, ואתה בעצמך עומד מאחוריהם וכו"ל, הנני מנחם ורגוע, לא אירא רע כלל (מסוד שיח חסידים, סורסקי עמוד קנח).

פעם, נטל המשגיח הנודע ר' גדל אייזנר ז"ל ספר בידו ואמר לתלמידיו, הספר הזה יותר ספר בין אם אכסה אותו במפה קלילה אשר אפשר להסירה ברגע קט, ובין אם אבנה עליו בנין שיסתיר כליל כל זכר לספר.

המשיך המשגיח ונטל מהשלחן מכסה בקבוק, הניחו בכף ידו וסגר עליו באצבעותיו, הושיט את כף היד ושאל האם יש כאן מכסה של בקבוק? ענינו שכן. הרי שעבורכם סגירת היד אינה מסתירה, יודעים אתם שהמכסה ישנו כאן אף אם אין אתם רואים.

אולם, אלו יבואו כאן מאן דהו מן החוץ ואשאל אותם לבקבוק הזה יש כאן מכסה, הוא יחפש ויתבונן סביבו, ירים חפצים ויפשפש בכל הפנות, בלי לדעת שמבקשו נמצא בסמוך לו ממש, בתוך כף ידו. עבורו, שלא ראה – יש כאן הסתר מחלט. ברם אם תאמר לו כי כמו עיניך ראיני מכניס לידך את המכסה – הרי שאז בטל יהיה ההסתר גם בעיניו, אף אם עוד תשאיר הכף קמוצה...

כך כיון שידוע אני בברור שהקב"ה נמצא כאן לידך, אלא שמסתיר את עצמו, לא אשתטה לחשב כי הוא איננו לידך חס ושלום, הרי יודע אני היטב שהוא כאן, ממש כאן.

אלו מנח לפני יהלם על השלחן, ולפתע תרד אפלה בחדר ויהיה חשך, האלף לדרכי ואתעלם מן היהלום אף ורק מחמת שאיני יכול לראותו? הרי אדרבה אשר ביתר שאת. כך כאשר יודעים ברורות שהקב"ה מנהיג ומחיה הכל, אזי אף אם אין רואים, ממשיכים לשמר ולחפש, ואז אין הסתר כלל וכלל, כי גם בשעה שבעצם עודנו נסתר, 'אין הפרש בין שנגלה או שנסתר' (במחצית ר' גדל עמוד קכח).

לכשנעמיק, נראה כי בדברי הגר"ש פינקוס הנ"ל יש תוספת, לא רק שהקב"ה מצוי בתוך ההסתר, רק אדרבה, ההסתר הוא ההיכי תמצי להקב"ה להשרות שכניתו בסמוך אל האדם.

איתא בספרים פרוש הפסוק 'אנכי אנכי הוא מנחמכם', שכאשר איש ישראל זוכר מה' אנכי', שזוכר בעת צרותיו כי אנכי הוא זה שגורם לו זה ההסתר, אזי זה עצמו הוא לו לנחמה, כי הנקדה העמקה בלב מתנחמת כאשר האדם יודע שהקב"ה בתמונה. וכמוכא בפרי צדיק (וילך ושמת תורה אות כ) 'שעל ידי השבט מוסר, האדם נותן על לבו שההסתר בעצמו הוא מהשגחתו יתברך, וזה עצמו נעשה משענת לנחמו'.

(מתוך הספר כי אתה עמדי, קונטרס חביבין עליך יסורין)

בנתחב העיון

שאלות לעיון והעמקה בפרשת השבוע

תשובות לשאלות אלו אפשר למצוא גם בספר נתיבות דעת בהרחבה ובתוספת מרובה

- א. "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל". מה השייכות של חטא העגל המוזכר בפרשה הקודמת, לפרשת ויקהל.
- ב. "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת". יש מרבתינו אומרים הבערה ללאו יצאת, ויש אומרים לחלק יצאת (רש"י). מדוע נרמז הדבר דוקא במלאכת הבערה ולא במלאכה אחרת.
- ג. "אלה פקודי המשפן משפן העדת". המשכן משכן, שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין (רש"י). מדוע נרמז ענין זה דוקא עתה בעת השמחה הגדולה של חנוכת המשכן.